

OSTATNIE WIADOMOSCI

KRAKOWSKIE

10

GROSZY

Rok III.

Kraków sobota 13 sierpnia 1933

10

GROSZY

№ 229

Kapitał obcy za dużo sobie pozwala

Stosunki w przemyśle muszą być uzdrowione

Seria artykułów, wykazujących jasno niszczytelny wpływ kapitałów obcych na nasz przemysł rodzimy, dała możność zorientowania się naszym Czytelnikom w meksykańskich stosunkach, panujących na naszym rynku przemysłowo-handlowym.

Sanacja tych stosunków, ścisła kontrola czynników miarodajnych, a w pewnych wypadkach ustanowienie komisarzy rządowych — oto droga, nietylko do podniesienia naszego przemysłu, ale tem samem do dania pracy bezrobotnym, do ukrośnienia i ujęcia w pewne karby kryzysu.

Dużo się mówiło i pisało swego czasu o ożywieniu rynku kapitałami zagranicznymi, o rozbudowie za pomocą tychże kapitałów szeregu przedsiębiorstw krajowych, chylących się ku upadkowi.

Kapitał obcy wówczas ukazywał się w postaci potulnej owieczki, pragnącej swą własną wełenką okryć, zmagający się z przeciwnościami powojennymi, orzeczmy polski.

Lecz nadszedł kryzys. Międzynarodówka kapitałystyczna postanowiła ratować, co się da, dla swoich koncernów, trustów, wspólnoty interesów.

Biała owieczka przemieniła się w żarłoczną bestję.

Jeszcześmy się wierzyli. Nie chcieliśmy poprostu uwierzyć, że kapitał belgijski czy francuski w niczem nie różni się od niemieckiego, że drobne inwestycje i podatki pozostają w nieproporcjonalnym stosunku do olbrzymich zysków płynących z rabunkowej gospodarki.

Dopiero fakty stworzyły nam bcz.

Dopuszczenie do upadku „Zyrardowa“, chęć zatopienia szeregu kopalń przez Towarzystwo Akcyjne Kopalń i Zakładów Hutniczych Sosnowieckich, tragedia robotników kopalni „Mortimer“, i „Klimontów“, stan bezpieczeństwa na kolejkach dojazdowych, pozostających w rękach kapitałistów belgijskich, machinacje elektryków warszawskiej — to wszystko daje dokładny obraz, czym jest obcy kapitał na naszym terenie.

Niedawno na tem miejscu pisaaliśmy o Spółce Katowickiej, działającej na szkodę Państwa.

Była to spółka niemiecka. Dziś rozpatrujemy przedsiębiorstwa o kapitale francuskim i belgijskim, i, niestety, różnicy nie spostrzegamy. Jedynie nie może być mowy o szpiegostwie.

Na konferencji ekonomicznej przy Lidze Narodów w Genewie w maju 1928 roku, powzięto uchwałę, której wyjątki, nie od rzeczy będzie powtórzyć i przypomnieć.

„Konferencja nie może przeczyć, iż kartele międzynarodowe przeszkadzają technicznemu postępowi i upośledzić mogą uprawnione interesy niektórych krajów.

Konferencja uważa przeto jako absolutnie konieczne, aby kartele nie wprowadziły zwyczajów cen i należycie uwzględniły interesy robotnika i aby nie podważały rozwoju przemysłowego poszczególnych państw“.

Czy kartele międzynarodowe, których ogółem we wszystkich gałęziach przemysłu jest 24 (dwa dziesiąta cztery), rzeczywiście „nie wprowadzają zwyczajów cen“, „uwzględniają interesy robotnika“ i są lojalne wobec kraju, na którego terenie pracują — niech osadzą sami Czytelnicy!

Chcieliśmy dorzucić jeszcze słów parę o kapitałach niemieckich na Górnym Śląsku.

Rozdział kapitałów zagranicznych w większych przedsiębiorstwach przedstawia się, jak nastę

puje:

1) Gtsche S. A. — 51 procent kapitał amerykański (Harriman), 49 proc. kap. niemiecki (Georg Gische Erben, Wrocław),

2) Hohenlohe — 100 proc. kap. niemiecki (ks. Hohenlohe, Berlin),

3) Donnersmarck — 50 proc. kap. niemiecki (ks. von Donnersmarck), 50 proc. kap. angielski (siostra ks. von Donnersmarck, zamężna Maleth),

4) Zjednoczone Huty Królewskie. Laura i Huta Bismarcka — 50 proc. kap. niemiecki (Fritz Flick, Berlin), 35 proc. kap. austriacki (Weimann, Wiedeń), 15 proc. (drobni akcjonariusze),

5) Śląskie Kopalnie i cynkownie — 50 proc. banki francuskie, 50 proc. banki niemieckie.

6) Siemens S. A. — 100 proc. kapitał polski.

7) Dyr. Zakładów Ballestrem — 70 proc. kap. niemiecki (rodzina hr. Ballestremów), 30 proc. kap. austriacki.

8) Huta Pokój — 70 proc. kapitał austriacki i 30 proc. kap. niemiecki.

9) Rybnickie Gwarectwo — 100 proc. kap. austriacki.

W najbliższej przeszłości mamy zamiar zająć się poszczególnymi wymienionymi wyżej przedsiębiorstwami.

Śledzić będziemy pilnie, najmniejszą nawet, działalność kapitałów obcych w Polsce i bez oglądania się na żadne względy, ujawnimy zawsze machinacje, które zdaniem naszym, szkodziły by Państwu lub społeczeństwu.

Zbrojenia górami!

Lot Włochów skłania Anglię do budowy 100 samolotów bojowych

Dziennik angielski „Daily Herald“ donosi, że jeśli nie dojdzie do porozumienia na Konferencji Rozbrojenia w Genewie na temat ograniczenia zbrojeń lotniczych we wszystkich państwach, rząd angielski rozpocznie natych

miast budowę 100 samolotów bojowych, mogących rozwijać wielką szybkość, uzbrojone w karabiny maszynowe. Samoloty te mają służyć do obrony powietrznej Wielkiej Brytanji. Niewątpliwie ta nagła potrzeba zbrojenia

się wywołana została przez lot włoskich hydroplanów. Podobnie, jak Anglja i Francja liczy się z niebezpieczeństwem ataku lotniczego w razie wojny i energicznie bierze się do przygotowania na wypadek obrony.

Zamach bombowy na b. premiera Bułgarji

SOFJA. (P.A.T.). Wczoraj rano w miejscowości Cepino w południowej Bułgarji jakiś nieznany osobnik rzucił dwie bomby na

b. premiera bułgarskiego Aleksandra Cankowa, w czasie jego zwykłej porannej przechadzki. Bomby nie wyrządziły jednak

żadnej szkody. P. Premier Cankow wyszedł bez szwanku. Sprawca zamachu zbiegł.

Mimo prześladowań

w Niemczech wzmaga się ruch komunistyczny

ESSEN. (PAT). W całym Zagłębiu Ruhry zauważyć daje się wzmoczona działalność komunistów. Mimo ostrych wystąpień władz, licznych rewizji i aresztowań, komuniści nie zaprzestają walki, odbywają zebrania, rozrzucają ulotki i zaopatrują się w broń.

Ostatnio ukazało się obwieszczenie władz, przestrzegające przed czytaniem lub przechowywaniem ulotek komunistycznych. W szeregu miejscowości dokonano nowych aresztowań.

I tak w Wattenscheid wykryto bojówkę komunistyczną, na której czele stał b. członek Reichswehry. Bojówka zaopatrzona była w broń. W Bochum wykryto skład materiałów propagandowych. W Duesseldorfie w piwnicy u jednego komunisty znaleziono bogato zaopatrzone magazyn amunicji. W Bielefeld policja aresztowała 99 osób podejrzanych o działalność komunistyczną. W Selsenkirchen aresztowano sztab komunistycz

ny, złożony z 13 osób. Donoszą też, że w Bremie policja aresztowała 81 członków partji komunistycznej.

W Wannocke-Eickel, gdzie ofiara zamachu politycznego

padł szturmowiec, policja dokonała licznych aresztowań wśród wyszczególnionych ostatnio komunistów, internując ich ponownie jako zakładników w obozie koncentracyjnym.

Cztery wiedźmy za kratami

Batami zmuszono nieletnie dziewczęta do nierządu

Mimo nowego obostrzenia koga, by taka wiedźma osiadła za kratami.

W tych dniach umieszczono cztery takie wiedźmy w stolicy, które stręczyły do nierządu młode nieletnie dziewczęta, przeważnie przyjezdne z prowincji. Zainstalowały je we własnych domach schadzki, wiedźmy te następnie zmuszały dziewczęta batami i torturami do uległości wobec wybryków zbrodniczych i orgij gości. Cztery te wiedźmy były w porozumieniu ze sobą, wymieniając żyły znany i zafity w stolicy to

padł szturmowiec, policja dokonała licznych aresztowań wśród wyszczególnionych ostatnio komunistów, internując ich ponownie jako zakładników w obozie koncentracyjnym.

Główna wiedźma była tu Józefa Słomczyńska (Niska 59). Pomocnicze jej to Paulina Rupp, Zuzanna Solarska i Bronisława Rajchel. Utrzymywały one kilka domów rozpusty w stolicy. Kilka ofiar tych wstrętnych bab usiłowało lub odebrało sobie życie przez zawzięcie trucizny. Gościnnie lokale tej czwórki, z których największe znajdowały się na Granicznej, Ogrodowej, Pańskiej i Niskiej zostały odczyszczone. Cztery wiedźmy osadzone za kratami.

Jutro

wielka ankieta w dodatku „Ze świata Pracy“ z nagrodami.

Pogrzeb posta Japonji w Warszawie

Wczoraj odbył się pogrzeb zmarłego posta nadzwyczajnego i ministra pełnomocnego Japonji w Warszawie, ś. p. Hirouki Kawai.

Kondukt pogrzebowy przeszedł Nowym Światem, Krakowskim Przedmieściem do kościoła św. Krzyża. Do kościoła przybył premier Jędrzejewicz, reprezentujący Pana Prezydenta R. P.

Po skonczonym nabożeństwie przewieziono zwłoki na cmentarz Powązkowski, gdzie trumny złożono do katakumb.

Zmasakrowanie 300 Asyryjczyków

zaniepokoiło premiera Anglij

PARYŻ (PAT.) — „Petit Parisien“ zwraca uwagę na nagły i niespodziewany powrót premiera Mac Donalda do Londynu.

Londyńskie koła polityczne przypuszczają, iż do przerwania odpoczynku zmusiły premiera sprawy zagraniczne. Wiadomo, że min. spraw zagr. Simon przebywa obecnie w Brazylii i Mac Donald wziął całkowicie w swe ręce sprawy zagraniczne Wielkiej Brytanji.

Zdaje się, że bezpośrednim powodem powrotu Mac Donalda jest sprawa Iraku, gdzie ostatnio przeszło 300 Asyryjczyków zostało zmasakrowanych w pobliżu miasta Simes.

Sytuacja Iraku staje się wysoce naprężona. Poza tem Mac Donald zajmie się stosunkami niemiecko - austriackimi.

Z całego świata

W Hamburgu stracono wczoraj przez ścięcie kupca Schmitza, skazanego na śmierć za zabójstwo.

Jeden z najwspanialszych pomników architektury francuskiej z 15-go wieku, zamek de la Barre w miejscowości Indre spłonął niemal doszczętnie. W płomieniach zginęły bezcenne meble, kolekcja obrazów i biżuterja, wartości kilkunastu milionów franków.

W Irlandji siery rządowe oceniły sytuację, jako poważną i zamierzają przywrócić stan wyjątkowy oraz sądy doradne. Uporczywie kraja pogłoski o mającem nastąpić rozwiązaniu sejmku.

SHANBIONA

6) Opowieść o wstrząsających przeżyciach czarującej kresowianki

Właściciel kresowych dóbr Opatowice Ludwik Jusiewicz spożywał śniadanie na ganku ze swoją 18-letnią córką — czarująco piękną Lusią.

Wtem ukazała się ich służąca Maryśka, niosąc tobolek ze swojemi manatkami. Na zapytanie zdziwionej Lusi, Maryśka odpowiedziała, że dziedzic ją wypędził. Jusiewicz to potwierdził i wytłumaczył swój krok niemoralnym prowadzeniem się Maryśki. Miała kochanka i była w odmiennym stanie. Jusiewicz kategorię oświadczył, że nie chce rozpustnej dziewczki w swoim domu.

Był bardzo zdziwiony, że Lusią z podejrzaną gorliwością broniła Maryśka. Pozostał wszakże niezachwiany.

Lusia była w rozpacz. Ukrywała bowiem przed ojcem, że jest w podobnej sytuacji. Biła się z myślami, czy mu to wyznać, czy nie. Już miała to uczynić, lecz w ostatniej chwili przeszkodziła jej w tem duma.

Postanowiła uczynić coś innego.

Gdy tylko przekonała się, że ojciec śpi, uciekła z domu, dobiegła do najbliższej stacji i nad ranem wsiadła do pociągu, odchodzącego do Wilna. Padła wyczerpana na ławkę wagonu i odrazu zasnęła.

W drodze poznała młodego medyka Jerzego Romockiego, ale na dworcu w Wilnie straciła go z oczu. Usłyszała tylko, jak ktoś oznajmił mu, że ma się wkrótce odbyć ślub Kazimierza hr. Kotwicz-Moreckiego z Heleną hr. Mohucką. Wiadomość ta wywarła na Lusi i Jerzym przykre wrażenie.

Lusia weszła do bufetu kolejowego, gdy wtem podbiegł do niej jakiś podróżny.

Był to Franciszek Dereński, syn największego bogacza okolicznego. Oświadczył się niedawno Lusi, ale dostał kosa. Widząc ją teraz taką zgnębioną, zaopiekował się nią w podróży do Warszawy.

Po dwóch dniach odbywał się w Warszawie ślub hr. Kotwicza z hrabianką Mohucką.

Krażyły rozmaite ploteczki. Pewna zjadliwa starsza pani syknęła:

— Sebyłowa tak się kochała w ojcu, że jest ślepa nawet na przywary syna. Inaczej nie wydałaby siostrzenicy za takiego łobuza!...

Nie brakło, oczywiście, wśród obecnych najserdeczniejszego przyjaciela Kotwicza-hr. Moreckiego. Chociaż — był to przyjaciel, grubo niepewny, bo w głębi duszy wielce zawistny. Poza tem, gdyby nie Kotwicz — jemu przypadłaby cała fortuna Kotwicz-Moreckich. Chętnie oddałby połowę j. akemu zbójowi, któryby Kotwicza sprzątnął z tego świata. Ale — jako „wytorny światowiec“ — nie okazywał tego, pokrywając swe uczucia najtajniejsze obłudnym uśmiechem.

Ale i pan młody jakoś rozglądał się bacznie, jakby kogoś szukając wśród obecnych. Również wszakże nie odnalazł tego, kogo szukał.

Nie dostrzegł także, że iży, jakie ukazały się na oczach jego młodej żony, gdy ksiądz wiazał im ręce

stulą, nie były łzami radosnego wzruszenia, lecz gorzkimi łzami żalu i pragnienia... cofnięcia się w ostatniej chwili...

Niestety, już było za późno. Starła się więc panować nad sobą, aby nie okazać, co przeżywała i ukryć to najstaranniej.

Komużby, zresztą, zwierzyła się ze swej tajemnicy? Czy ciotce, która żyła dla uciech wielkoświatowych, nic poza niemi nie widząc? Czy wujowi — dzikawakowi, który tracił czas na jakieś niby-naukowe badania i dociekania?

Nie w różowych barwach rysowała jej się przyszłość. Budziła w niej poważny niepokój. Jednak zdecydowana była wypełnić do końca przyjęte zobowiązania. Za wszelką cenę.

Oboje młodzi małżonkowie byli w gruncie rzeczy niezadowoleni.

Pan młody dostał poprzedniego dnia dwa listy ze wsi. Oba były od Felka, kochanka Maryśki, gajowego w jego dobrach a zarazem zaufanego powiernika.

W pierwszym donosił:

„Panna Lusią Jusiewiczówną zniknęła niespostrzeżenie bez śladu. Musiała uciec w nocy. Z rana znaleziono ślady jej nóg w ogrodzie. Nic więcej o niej nie wiadomo. Mówili, że popełniła samobójstwo. Ale to chyba niemożliwe, bo od ich obecnej służącej dowiedziałem się, że jednak zabrała ze sobą skarbonkę z pieniędzmi“.

W następnym:

„Stary Jusiewicz udaje obojętnego. Jak gdyby nigdy nic. Przyjechał jego brat i namawiał, żeby szukać panny, ale stary odpowiedział, że nawet ręką nie ruszy, bo go to nic a nic nie obchodzi. Dowiedziałem się na stacji, że panna Lusią wzięła bilet do Wilna. Tak mi się coś zdaje, że musiała pojechać do Warszawy, bo pytała na stacji, czy pociąg ma połączenie z Warszawą“.

Oba te listy wywarły na Kazimierzem piorunujące wrażenie.

Czuł, że jeżeli Lusią teraz pójdzie na śliską drogę — to przez niego...

Tymczasem bynajmniej o niej nie zapomniał. Przeciwnie pożądał jej nadal z ogromną siłą i szaloną namiętnością. Pożądanie to dręczyło go nocami, jak koszmarna zmora, ani w dzień nie dawała spokoju.

Wspomnienie pewnej tragicznej nocy październikowej, która była źródłem wszelkiego zła, paliło go ogniem niezaspokojonej straszliwej, opętańczej żądz. Nawet teraz, gdy prowadził do ołtarza niewinną, czystą, jak lilij, hrabiankę, myślał o... tamtej i jej to właśnie szukał tęsknym wzrokiem w tłumie gości.

Dwa listy Felka ponownie podnieciły jego wyobraźnię. Dlatego tak gwałtownie szukał jej wzrokiem... Daremnie!...

A jednak — była tu...

Dzień przedtem przeczytała w gazecie krótką wzmiankę:

„Jutro w kościele P. P. Wizytek odbędzie się wielki ślub, który połączy dwa zasłużone polskie rody arystokratyczne o nazwiskach, sławnych w dziejach naszej Ojczyzny. Kazimierz hrabia Kotwicz-Morecki powiedzie do ołtarza Helenę hrabiankę Mohucką. Staną więc na ślubnym kobiercu potomkowie odwiecznych właścicieli rozległych dóbr Kotwice i Mohuck, łącząc te dwie wielkie majątności w jedną olbrzymią posiadłość“.

Nieszczęsna Lusią poczuła nieodpartą chęć ujrzenia tego ślubu. Czekala już od godz. 10 z rana na tę uroczystość, podczas której jej wróg, sprawca jej zgruby, jej kat — a zarazem ojciec jej dziecka, — dziecień grzechu i zbrodni, miał zaślubić... inną kobietę. Chciała widzieć, jak dokonane będzie do końca to dzieło kłamstwa i fałszu, podłości i obłudy, bo nie miała żadnej wątpliwości, że niewesoły będzie los tej panny młodej, idącej, pomimo blasku i bogactwa, na tortury i poniewierkę u boku takiego łotra...

O, gdyby wiedziała ta biedaczka, że tak jeszcze bardzo niedawno Kotwicz przesłał pokryjomu list Lusii, w którym zapewniał ją o swej płomiennej miłości!... Błagał ją, aby zgodziła się nadal być jego kochanką... Przymusił, że z tamtą żeni się tylko dla pieniędzy i formy, zmuszony przez obie rodziny, ale nie kocha jej zupełnie, a tylko ją, Lusią, kocha i kochać będzie wiecznie... Obiecywał, że zasypie ją złotem i brylantami, największym zbytkiem, aby tylko, jak pisał, zechciała mu osadzać przykrość małżeństwa z niekochaną hrabianką...

Podczas, gdy organy wstrząsały murami starego kościoła, grając hymny radosne, a śpiew chóru unosił się ku niebu wraz ze świętymi słowami kapłana, Lusią czuła najwyraźniej w swem łonie drganie dziecka tego zdrójcy, tego nikczemnika, który posiadał ją podstępnie i tem spowodował jej ucieczkę z domu rodzinnego, rzucając w odmęty wielkowiejskie na niepewne losy śliskiego bruku...

I oto po raz pierwszy w tej dobrej i gołębiej duszyczce — w obliczu tego triumfu kłamstwa i otumanienia, wobec tego tłumy gapiów zawistnych lub ciekawych — zrodziła się woła zemsty, podsycana gorzką nienawiścią ku złoczyńcy, który teraz z fałszywym uśmiechem dziękował za życzenia ślubne.

Lusią nie wiedziała jeszcze, jaki przypadek wtrafił jej w rękę broń i jak z niej skorzysta, aby zadać cios śmiertelny. Narazie w zakątku kościelnym przed małym ołtarzykiem padła na kolana, błagając Boga o przebaczenie za takie myśli...

Dalszy ciąg nastąpi.

OWOC ZAKAZANY

Wzruszający dramat z życia dziewcząt warszawskich

— Postanowiłem umrzeć. Zapewniam cię, że nie dopuściłbym do tego, abym miał się na ławie oskarżonych i aby imię Reni zostało zbrukane i wywlekane na salę sądową. Zbyt kocham Renię, abym mógł na to pozwolić... Jeżeli tego jeszcze nie uczyniłem, to tylko dlatego, że nie chciałem nic robić przedwcześnie..., liczyłem na to, że jednak może w ostatniej chwili...

Poczem pokazał Junowskiemu ukryte pod tapczanem narzędzie śmierci. Był tam sznur, zmajstrowany z kawałków chustki do nosa i szmat. Rzekł:

— Spójrz, jak łatwo z tego zrobić pętlę... zawiesz na kracie... założyć na szyję... sekunda i... koniec...

Janusz schował pętlę pod tapczan i rzekł:

— Ale skoro mi przynosisz uwolnienie, wszystko to już stało się zbyteczne. Zobaczmy, zresztą, jeszcze, jak się potoczy sprawa. Narazie wszakże chciałbym wiedzieć, jak sędzia śledczy wreszcie przekonał się o mojej niewinności.

— List od Romy...

— Co? — zapytał drżącym głosem — list... od... Romy??

— Tak, napisany przez nią w przeddzień śmierci i zaadresowany do Grzesia. Opisała dokładnie, jak zamierza dokonać swej zemsty, rzeczywiście obmyślanej wręcz genialnie.

— Czemuż tak długo czekano z ujawnieniem tego listu? Przecież o mało tem nie shańbiono Reni...

— Renia należała do tych, co ten list znali od dawna. Ale również, jak jej rodzice i Grzes cię potępiła. Renia wolała własną hańbę, niż twoje uniewinnienie i uniknięcie kary.

— Czyżby aż tak straszliwie mnie nienawidziła?

— Widocznie nie, skoro ostatecznie jednak ustąpiła... zresztą na moje usilne prośby... Powiedziałem, że tem tylko może udowodnić miłość, jaką ku mnie żywi...

— Ach, więc już przestała mnie nienawidzić? — zapytał Janusz i aż się cały zmienił na twarzy.

Władysław odparł:

— Nie może nienawidzić człowieka, który jej tak zobojeźniał, że nawet zapomniła o jego istnieniu kiedykolwiek na świecie. Został z jej duszy i serca raz na zawsze wymazany, jak gdyby go wogóle nigdy nie było, nietylko w jej życiu, ale nawet wogóle na świecie.

— Co? Do tego stopnia? — zapytał cichym szepem Janusz, zmiądzony tem do głębi.

Po dłuższej chwili dopiero ochłonawszy ze straszliwego przygnębienia, rzekł Władysławowi:

— W każdym razie serdecznie dziękuję ci.

Władziu, żeś przyniósł mi tę nowinę, i to właśnie ty, którybyś miał tak wiele powodów, aby mnie nienawidzić...

— Nasze porachunki jeszcze bynajmniej nie są załatwione. Gdy tylko będziesz na wolności, spotkamy się jeszcze...

Wilczyc opuścił głowę. Zamyślił się. Wreszcie zapytał:

— Mógłbyś mi to dokładniej wytłumaczyć? Bo jakoś dziwnie to powiedziałeś... Tak, jakbyś miał na myśli... pojedynek...

— Zgadłeś... Będzie pojedynek... Walka na śmierć i życie... I niczego bardziej nie pragnę, jak cię zabić... Chcę tego tak silnie, że uda mi się to z pewnością... Trudno, nie mogę ci wybaczyć, żeś kochał Renię i...

Nie skończył...

Wilczyc westchnął głęboko, poczem rzekł:

— Owszem, będziesz miał możność zabić mnie, ale nie zapominaj, że ja przecież również będę ja miał i także będę z tobą walczył o Renię na śmierć i życie. Pragnienie wyrwania ci Reni także mi doda siły. Niemniej gorąco będę pragnął cię zabić, jak ty mnie.

Dalszy ciąg nastąpi.

